
Nejlepší evropské učebnice pocházejí od odborníků z Univerzity Karlovy

Nejlepší evropské učebnice pocházejí od odborníků z Univerzity Karlovy

14. 10. 2011, autor: Nakladatelství Fraus, redakce, rubrika: i-Forum informuje

Komplet učebních materiálů Prvouka pro 2. ročník základních škol, jehož autorky působí na Pedagogické fakultě UK, získal na Mezinárodním knižním veletrhu ve Frankfurtu zlatou medaili. Interaktivní učebnice Zeměpisu pro 9. ročník základních škol a víceletých gymnázií, jejíž čtrnáctičlenný tým autorů vedl Miroslav Marada z Přírodovědecké fakulty UK, obdržela zvláštní cenu.

Získ zlaté medaile přinesl autorkám učebních materiálů pro prvouku Ing. Michaela Dvořákové (z katedry občanské výchovy a filozofie PedF UK) a PhDr. Janě Staré, Ph.D., (z katedry primární pedagogiky PedF UK) větší sebedůvěru pro tvorbu dalších učebnic i pro jejich prezentace před učiteli. „Setkáváme se s učiteli, kteří naše učebnice oceňují, ale zároveň přiznávají, že to od nich vyžaduje větší přípravu. Vedle nich existuje řada učitelů, kteří mají rádi tradičnější přístup a ty je potřeba o kvalitách naší učebnice přesvědčovat,“ přiznává Michaela Dvořáková.

Autorky se rozhodly jít proti proudu a koncipovat výuku jinak, než je obvyklé. „Prvouka, a obzvláště ve druhé třídě, bývá často chápána jako předmět, kde si děti povídají, hrají, opakují věci z první třídy, takže se v důsledku mnoho nového nedozvědí. My jsme chtěly přizvat děti jako skutečné partnery k vážnější diskusi a nabídnout jim zajímavější učivo,“ popisuje prvotní záměr spoluautorka Michaela Dvořáková.

Výsledkem je, že se děti mohou už v tomto věku seznamovat s jevy jako multikulturalismus, v rámci nějž si mají osvojit, že různost nemusí být ohrožující, ale naopak zajímavá. „Do učebnice jsme zapracovaly i situace, které mohou nastat v kontaktu s jinými etniky včetně konfliktů, na které se děti snažíme připravit a učit se je zmírňovat. Děti pak ve škole prakticky nacvičují chování, které jim v podobných situacích přijde vhod,“ popisuje jedno z novátorsky pojatých témat Michaela Dvořáková.

V učebnici se nacházejí kapitoly, jež byly v prvouce obvyklé a osvědčené, a i nové, které odráží změny, jež přináší probíhající školní reforma

V dobrém slova smyslu „nezařaditelnou“ ve své kategorii se stala interaktivní učebnice Zeměpis pro 9. ročník základních škol a víceletých gymnázií. Odborná porota ocenila nejen vysokou úroveň interaktivního zpracování, ale také moderně pojatou didaktickou stránku učebnice.

Čtrnáctičlenný kolektiv autorů pod vedením RNDr. Miroslava Marady, Ph.D., z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK uplatnil při sestavování učebnice tzv. princip pedagogického konstruktivismu, což v praxi znamená, že děti se nedozví „hotovou pravdu“ předem, ale učitel se nejprve zajímá, co o problematice již znají, a poté je s pomocí výukových postupů dovede ke zjištění, čemu rozumí správně a v čem měly mylné představy. Důležitá je přitom činnost žáků, kteří by měli „přijít věci na kloub“ co nejvíce samostatně či ve skupině se spolužáky. „Šlo nám o to, aby se s naší učebnicí děti naučily více přemýšlet a méně se zeměpis biflovat,“ v krátkosti shrnuje Miroslav Marada autorský záměr.

O tom, že se jim to podařilo, svědčí pozitivní reakce ze strany učitelů, mezi nimiž se učebnice stala velmi využívanou. Podle Miroslava Marady učitelé nejvíce oceňují, že vedle své přehlednosti dokáže učebnice vtáhnout děti do problematiky. To se děje také díky tomu, že se zeměpis v tomto pojetí nevyhýbá problémům z reálného života a naopak je využívá ve výuce. Žáci se například dozvědí, jakými problémy nejvíce trpí velkoměsta ve vyspělém světě ve srovnání s metropolemi rozvojového světa, o dopadech dopravy na životní prostředí, o problémech vyvolaných výstavbou hypermarketů nebo o klimatických změnách.

Při této koncepci se nelze vyhnout ani environmentálním problémům či přírodním katastrofám. Autoři se snažili témata související s ekologií vykládat v duchu rčení „mysli globálně, jednej lokálně“, tak aby se žákům příslušné jevy propojovaly i s jejich životem v místě bydliště.

Obsahově je shodná s tištěnou učebnicí, interaktivní podoba učebnice však umožňuje velice efektivní práci s textem a obrazovým materiálem, např. fotografiemi, ilustracemi a dalšími komponenty

Celkově se letos do soutěže o nejlepší evropskou učebnici přihlásilo 20 zemí se 40 tituly, z nichž 9 včetně původní české učebnice bylo nominováno na ocenění.